

Torniööbik

Haanja ja Rõuge valla ühisleht

Nr 1 (4) Kevad 2016

Vallad tunnustasid oma tublimatest tublimaid

Kena kombena tunnustavad vallad vähemalt korra aastas oma silmapaistvaid inimesi, asutusi ja ühendusi, nii ka sel talvel.

Aunimetusega käib kaasas ka meene: Haanjas jagatakse tublimatele lilli, aukirju ning kohaliku puutöömeistri Olev Russi loomingut, Rõuges aga lilli ja kiviraidur Margus Kurvitsa kätetööd. Kuna pidulikele vastuvõtudele jõuab harilikult vaid väike osa vallaelanikest, siis toome Torniööbiku lugejateni nii Haanja kui Rõuge vallas sel aastal tunnustuse saanute kirjeldused. Osa tekste on lehe mahutavuse huvides lühendatud.

HAANJA:

HAANJA VALLA AUKODANIK – Merike Kapp

Merike Kapp on panustanud oma vabatahtliku ja erialase tööga Haanja valla rahva elukvaliteedi tõstmisse. Ta on pälvinud oma töö ja käitumisega meie seltskonnalaulu- ja tantsuringi "Rüürääk" kollektiivi austuse ja lugupidamise, on oma tegevuses ja käitumises olnud eetilise.

Merike Kapp teeb oma tööd puhtast südamest. Merike on abivalmis, südamluk, kohusetruu, tähelepanelik ja empaatiline. Merike on üles kasvatanud viis last, tal on seitseteist lapselast.

AASTA TEGIJA HARIDUSE VALDKONNAS – Triinu Grossmann

Õpetaja Triinu Grossmann töötab Haanja koolis alates 2004. aastast matemaatikaõpetajana ja IT administraatorina ning juhendab edukalt arvuti- ja robotikaringe. Oma tööülesandeid täidab ta korrektselt ja kohusetundlikult. Triinu on väga aktiivne meeskonnaliige, osaleb kooli arendustegevuses ning tal on hea koostöö lastevanematega. Triinu suunab õpilasi mõõtu võtma teiste koolide õpilastega nii matemaatikas kui ka robotikas.

AASTA TEGIJA KULTUURI VALDKONNAS – Egle ja Kalmer Vodi ning Haani keelepesä

Keelepesa on võrukeelne lastehoid, mis töötab alates 2009. aastast. See tegutses alguses

Võro Instituudis, praegu Haanja rahvamajas Elovie ruumides. Keelepesa olulisim roll on toetada kohaliku keele ja traditsioonide edasiandmist lastele, kuid vähem tähtsaks ei saa pidada ka lapsehoiuteenuse pakkumist neile, kelle laps(ed) ei käi lasteaias. Et Haanja vallas oleks selline võimalus, on nii Egle kui Kalmer mitu aastat järjepidavat tööd teinud. Egle kannab keelepesas kasutatav metodoloogia, õppevahendid ja muu, Kalmeri hooleks on selle majanduslik pool. Neid mõlemaid võib lugeda keelepesa asutajateks.

AASTA ETTEVÕTJA – Mooska OÜ

Mooska talu asub imekauni looduse rüpes Vällamäe jalamil. Seal jagatakse oma elustiili ja vahendatakse külalistele pärandkultuuri, mille uhkuseks on traditsiooniline kohalik toit ja suitsusaun. Huvilistele tutvustatakse oma talu ja suitsusaunu ning suitsusaunapärandit, mekkimiseks pakutakse pärandtoitu ja saunas suitsutatud liha, viiakse külalised suitsusauna. OÜ Mooska eestvedaja on Eda Veeroja.

AASTA PÖLLUMEESE – Raili Märdin

Raili Märdin on hobustega tegelenud juba alates 15. eluaastast. Pärast Eesti Maaülikooli lõpetamist 2006. aastal kolis Raili elama oma isatallu Luutsnikus, alustas hobusekasvatusega ja on tänaseks päevaks loonud ratsasporditalu, kus korraldab noortele ratsalaagreid, teeb trenne ja treenib üürihobuseid. Hetkel on talus 32 hobust. Treenerina on Raili spetsialiseerunud ratsutamise algõppele, takistussõidule ja koolisõidule ning õpetanud ratsutamist puuetega inimestele. Ta on omandatud koolisõidu II järgu.

AASTA NOOR – Germo Pärnapuu

Germo on noormees, kellele läheb korda koduküla käekäik ja korrastatud ümbrus ning objektid. Ta kuulub Ruusmäe noorteklubi ja on kaasa löönud erinevates kogukonnaga seotud projektides (ANK, Hooliv kogukond). Germo on vabatahtlikuna korraldanud kino- ja muusikaõhtuid.

(Järgneb 3. lk)

Seekordses lehes kirjeldavad meie vallavanemad lähemalt, missugused investeeringud sel aastal Haanjas ja Rõuges kavas on.

Mida tehakse ja plaanitakse Haanjas?

Vaadates Haanja valla investeeringute mahule aastal 2016, on see varasemate aastatega võrreldes väiksem ning peamine energia kulub suurte projektide ettevalmistamisele. Loodame, et järgneva kahe aasta jooksul realiseeruvad suurprojektide taotlused, mille raames plaanime Haanja puhke- ja spordikeskuse kergliiklustee rajamist koos lume tootmise platsi ja pumpla ehitusega, Rogosi mõisapargi rekonstrueerimist. Eeltoodud kahe projekti maksumus on 1,5 miljonit eurot. Hoiame projektitaotlustele pöialt ja loodame, et positiivsed otsused tulevad juba käesoleval aastal.

Vaatamata tagasihoidlikule aastale ulatub investeeringute kogumaht umbes 115 000 euroni – väiksele omavalitsusele kuluvad ka väiksemad investeeringud marjaks ära. Investeeri nii kultuuri, sporti, haridusse kui sotsiaalvaldkonda.

Suuremateks rahapaigutusteks sel aastal on Rogosi mõisa peahoone idatiiva akende ja uste renoveerimine kogumaksumusega 26 000 eurot (sh valla omaosalus 6 000 eurot) ning Ruusmäe sotsiaalimaja katlamaja renoveerimine, see maksab 44 700 eurot, millest 50% on saadud KIK-ist.

Remonditöid tehakse Ruusmäe lasteaia rühmas ja Haanja rahvamajas. Selleks on saadud riigilt 16 000 eurot, enda osalus on 6 000 eurot.

Valla enda vahenditega tehakse 10 000 euro eest remondi- ja korrastustöid Suure Munamäe vaatetornis ning 3 000 euro ulatuses perearsti vastuvõturuumides Haanjas.

On üsna tõenäoline, et käesoleva aasta teisel poolel saab Haanja vald RMK-lt enda omandisse endise Looduspargi maja, mida plaanitakse Haanja noortemajaks.

Kuigi eelpool kirjeldatud investeeringud loovad kohalikele omavalitsusele head eeldused kvaliteetse teenuse pakkumiseks, on meie kõige suurem rikkus ikkagi iga aktiivne, algatus ja tahet täis vallakodanik. Soovin, et just selliste inimeste arv vallas kasvaks ning nende tuhin ja sumin kostuks nii mõisast, rahvamajast, koolimajast kui ka terviserajalt.

Soovin kõikidele kohalikele elu edendajatele edu ja jõudu ning ilusat kevadet kõigile lugejatele!

Juri Gotmans,
Haanja vallavanem

Rõuge valla investeeringud aastal 2016 – kust raha tuleb ja kuhu läheb?

See aasta on Rõuges tavapäraselt tegus ja investeeringuterohke. Õnneks ei koorma kõik suuremad väljaminekud ainult valla rahakotti, kuna oleme tänu tublidele projektkirjutajatele saanud oma tegevustele tõhusat toetust ka muudest allikatest. Investeeringute eelarvest tuleb 2/3 toetustena ning umbes kolmandiku panustab vald ise.

Kõige rohkem raha tuleb meile sel aastal Euroopa Liidu struktuurifondidest (ESF) ja Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK), aga ka Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt (EAS), rahandusministeeriumilt (RM) ja Samson-Himmelstjerna sihtasutuselt.

Kõige laiemat kõlapinda leidnud ja ilmselt selle aasta kõige oodatud projekt Rõuges on uue Ööbikuoru vaatetorni valmimine, mille ehitamine maksab kokku ligi 225 000 eurot (sh 98 112 eurot ESF, 17 314 eurot KIK, ülejäänud omaosalus). Kogu Ööbikuoru külastuskompleksi saab värskendatud: sinna paigaldatakse uued infotahvid, viidad ja puhkekohad, korrastatakse matkarada ja rauakaevu ning uuema versioonina juures olevaid sildu, rajatakse rauakaevu juurde viiv trepp ning Ööbikuorgu suunav värav. Selle projekti lõplik maksumus selgub peale hanke läbiviimist. Projekti elluviimiseks oleme saanud toetust 19 404 ESF ja 3 424 KIK vahenditest. Rõugesse rajatakse avalik

biojäätmekompostimisväljak, mis on mõeldud kasutamiseks kõigile vallaelanikele, sama projekti raames ostatekse 7 multilift konteinerit kalmistutele biolagunevate jäätmekogumiseks. Kogu projekti maksumus on 68 356 eurot (sh 61 520 KIK, 6 835 valla omaosalus).

Sel suvel alustatakse KIKi toel ka Viitina pargi rekonstrueerimist. Projekti elluviimiseks on saadud toetust 180 410 eurot (sh 153 349 ESF, 27 061 KIK).

Pärast mitmekordset taotlemist õnnestus rahastust saada ka Rõuge kooli mängu- ja spordiväljaku ehitamiseks, sinna investeeritakse kokku umbes 37 540 eurot (sh 31 569 EAS).

Rahandusministeeriumilt on saadud toetust Sänna tänavavalgustuse rekonstrueerimiseks (RM 5 000, omaosalus 5000 eurot) ning Viitina lasteaia rühmale mänguväljaku rajamiseks (10 000 RM).

Samson-Himmelstjerna fond jagas 2016. aastaks kogukonna ja valla projektidele kokku 47 214 eurot. Valla projektidest said näiteks toetust Rõuge ja Viitina taaskasutuskeskused, Rõuge hooldekodu, Nursi sotsiaalimaja väliskanalisatsiooni rajamine jne. Lisaks panustas fond 1 000 eurot tenniseväljaku projekti ehitamiseks ja ehitamiseks. Tegu on kaasava eelarve raames välja valitud investeeringuga, millesse vald ise panustab 5 000 eurot, kui rahvas kogub kokku kümme tuhat

tervisetundi.

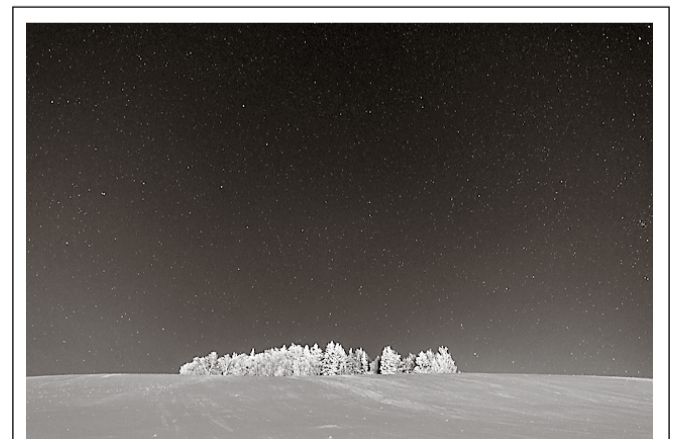
Osa investeeringuid tehakse ka omavahenditest: Ööbikuorgu ja Nogo külla on 10 000 euro eest rajatud tuletõrje veevõtukohtad, 3 700 euro eest korrastatakse Ööbikuoru laululava. Kogukonna väiksemaid liikmeid rõõmustab Rõuge Suurjärve äärde ehitatav mänguväljak, mille jaoks on planeeritud 5 000 eurot. Noorte perede kruntide programmi on kavas panustada 19 200 eurot, 20 000 eurot läheb hajasustuse programmi vallapoolseks kaasfinantseeringuks. Tulevikku vaadates projekteeritakse alevikus Aia, Suurjärve,

Hariduse, Ööbikuoru ja Kiige tänava valgustus, sellele kulub 2 160 eurot.

Lisaks valmistab valla valitsus ette ridamisi projektitaotlusi, mis on suunatud Rõuge valla ettevõtlus- ning elukeskkonna parendamiseks, kuid nendest on mõistlik täpsemalt rääkida siis, kui lõplikud rahastusotsused on käes.

Soovin meie tublidele ja toredatele inimestele päikselist, rohelist ja teguderohket kevadet!

Tiit Toots
Rõuge vallavanem

Haanjamaa küngas jõudis Eesti loodusfoto aastaraamatuse. Aprillikuu lõpus tunnustati Tallinnas Estonia kontserdisaalis Eestimaa paremaid loodusfotograafe. Rõuge fotograafi Martin Marki talvine pilt Haanja aleviku külje all asuvast Kulliperä mäest pälvis zürri tunnustuse ning trükiti ära Eesti loodusfoto aastaraamatus. Parema kvaliteediga pilti näeb internetis aadressil www.matugraphy.com. Samal konkursil sai tunnustatud ka teine Rõuge fotograaf Jaanus Tanilsoo, kelle kaks pilti Tamme-Lauri tammest samuti raamatukaante vahele jõudsid.

Merike, kuidas sa jaksad?

Merike Kapp tituleeriti Haanja valla 2015. aasta aukodanikuks. Autasu vastu võttes ning ka meie jutujamajate ajal ütles ta mitmel korral tagasihoidlikult, et ta ei saa küll öieti aru, miks just tema – teeb ta ju kõigest seda, mida armastab ja tahab teha. Sõna „kõigest“ tuleb siinkohal küll jutumärkidesse panna, sest seda, kõike ta teeb ja jõuab, on palju. Merike on rõõmsameelne ja vitaalne naine. Kohtume tema töökohas, Võru Muusikakoolis ja veel enne, kui olen kuulnud murdosagi tema rohketest tegemistest, lipsab mul üle huulte küsimus, et kuidas ta küll jaksab. Selle peale ütles Merike, et jaksab, sest teeb kõike südamest ja armastusega. Energiat saab toredatest inimestest, muusikast ja loodusest. Seejuures on kaks viimast ju omavahel väga tihedalt seotud: iga heli, mida kas või metsas käies kuuled, olgu see siis veevulin, puude kohin või linnulaul, on omaette meeloodia, mis hinge rõõmustab ja energiat annab.

Merike on sündinud Pärnumaal, kuid peab end läbi ja lõhki võrokaks, on üles kasvanud Võru linnas ning kõik oma lapsepõlve vabad hetked Haanjamaal veetnud. Haanjast on pärit tema ema, kelle kodutalu Ihatsi külas on siiani Merikese ja tema suure pere suvekoduks. Pere on neil sõna otseses mõttes suur: Merikesel ja tema praeguseks lahkunud abikaasal on viis last ning seitseteist lapselast, kelle üle ta silmnähtavalt uhkust tunneb. Ta loetleb üles oma kolm tütart ja kaks poe-

ga ning nende lapsed. Igaühe kohta jagub häid sõnu: kes on loomult koduhoidja, kes ühiskonnaelus aktiivne, kes hästi ettevõtlik ja edasipürgiv, kes seiklushimuline ja kes musikaalne... Väga mitmekesine seltskond!

Lisaks noorematele põlvvedele kuulub Merikese perre ka tema eakas ema, kes praegu juba enam kui 90-aastasena iga päev hoolt vajab. Kõik oma vabad hetked veedabki Merike ema juures talle seltsi pakkudes ning igapäevaelu toimingutes abistades.

Merikese tööelu on möödunud Võru muusikakoolis, kus ta alustas õpetajana juba siis, kui veel kaugõppes Tartus Elleri-koolis õppis. Praegu töötab Merike muusikakoolis poole kohaga, sest tunneb, et sedasi on parem. Lastega töötamine on tal väga südames, kõik õpilased on armsad ning erilist rõõmu pakuvad need, kes pärast muusikakooli lõpupüügi end ühel või teisel moel muusikas teostavad.

„Mis ja kuidas sind veel peale suvekodu Haanjaga seob?“ küsin, et tulla tagasi meie jutujamajate peamise põhjuse juurde. Merike ohkab rõõmsalt: „Oeh, no kust ma alustama peaks?“

Lepime kokku, et alustame sellest, et ta veab eest Haanja eakate ringi Rüürääk. See kollektiiv Merikese valla aukodaniku kandidaadiks esitaski. Tegemine pole ei ansambli, koori ega tantsurühmaga, vaid just seltskonnaringiga, mis toob korra nädalas kokku eakaid inimesi kogu Haanja vallast, nii keskusest kui kaugematest küladest.

Kokku on seltskonnahuvilisi viisteist ja kõik on tõesti südamega asja kallal. Kuus aastat tagasi, kui tollase Haanja rahvamaja juhataja Aime Mikkelsaare eestvedamisel kokku tuldi, lauldi peamiselt tuntud seltskonnalaule ning juhendajaks oli Alo Pihu. Pisut hiljem võttis Merike rühma juhtimise enda peale ning kui tunti, et lihtsalt seltskonnalaule laulmine end ammendas, laiendati repertuaari. Nüüd lauldakse juba lausa kahehäälselt ning käiakse isegi esinemas.

Mõned aastad tagasi tundis Merike, et aitab küll lihtsalt laulmisest ja kohvitamisest, tuleb end natuke liigutada ka. Nii lisandus nende tegevuste hulka tantsimine. Praegu näeb nende kolmetunnine koosviibimine välja nii, et kõigepealt lauldakse tund aega, seejärel peetakse pausi, siis lauldakse veel pisut ning viimane tund veedetakse saalis tantsides. Kui laulmise osa juhendab Merike ise, siis tantsuõpetaja on mujalt sisse toodud – Merike soovib ise ka tantsimisest täiel määral osa võtta ja rõõmu tunda.

Rüüräägu seltskond on nende aastate jooksul üsna sama püsinud ning need, kes on käima jäänud, tulevad alati kohale rõõmuga ja sõna otseses mõttes iga ilmaga. Asjatult ei jää keegi koju – seltskond on niivõrd hea, et sellest ei taheta naljalt puududa.

Seda, mida Rüüräägu ringis õpitakse, et hoita kaugelgi enda teada. Igal aastal käiakse esinemas valla eakate pidudel, viimasel peol oli etteastesse pikitud juba ka

Haanja valla aukodanik Merike Kapp jaanuaris valla sünnipäevanädala pidulikult vastuvõtult tiitlit kätte saams. Foto: Reelika Soe

tants. Juba paaril korral on neid kutsutud laulma Uue-Saaluise kodukandipäevadele, minnakse ka sel aastal. Igal Suure Munamäe sünnipäevapeol ollakse kohal, viimasel ajal juba nii lauldes kui tantsides.

Üles astumas käiakse ka koduvallast väljaspool, näiteks minnakse sel kevadel juba kolmandat korda Uma Pidole, kus esinetakse konna-kooride ridades. Oma tantsuoskust saab suvel juba teist korda proovile panna eakate tantsupeol. Sellest võib järeldada, et entusiastliku ringi tase on kõrge ja kogu südamest tegutsemine tasub end igati ära.

Kui Merikese aktiivset tegutsemist Haanjas veel veidi uurida, siis jõuab tagasi aastasse 1996, mil Merike läks Haanja naisseltsi. Ka seal oli tegemist küllaga ning paar-kolm aastat hiljem sai temast seltsi esinaine. Kümne

aasta jooksul viidi ellu palju kursusi, ringreise ja muud huvitavaid, tehti käsitööd. Siis juhtus Merikesega autoõnnetus ning eestvedaja rollist tuli loobuda.

Nüüd käib hakkaja proua hoopis ühes teises naisteühenduses, mille nimi on Noorkuu Naised. Seal on koos Haanimiihi Nõvvukoja meeste naised lastega ning Merikesel on seal täita vanema roll. Noorkuu naistega käiakse koos igal kuul ning tehakse ka väga erinevaid asju küpsetamisest saunaõhtuteni, näiteks korraldatakse Suvõ- ja Talvõtarõsid, mis rõõmustavad igal aastal kümneid haanjamaalasi.

Iga kuu esimene teisipäev viib Merikese aga Plaanile, sealses pubis tehakse näputööd. Käsitööringi tegevuste amplituud sõltub sellest, mida huvitavat kellelegi osalejatest pähe tuleb või mida põnevat on kuskil nähtud-kuuldud.

Igal kohtumisel võetakse ette uus tegevus, viimasel korral näiteks punuti ajalehepaberist korve.

Kõik need kooskäimised kohalike inimestega, olgu siis eakate lauljate-tantsijatega, ettevõtlike Noorkuu naistega või käsitööhuvilistega, on Merikese sõnul äärmiselt olulised selle pärast, et toovad kokku oma valla inimesed väga erinevatest piirkondadest. Koos tegutsedes ja omavahel juteldes saab hea ülevaate sellest, kuidas külad elatakse, kuhu on uusi asukaid kolinud ja kui palju külates veel inimesi alles on.

Lõpetuseks saan teada, et Merike on ka väga kaas-aegne inimene: „oma nais-tega“ suhtleb ta peamiselt Facebookis ning hiljuti liitus ta interaktiivse treening- ja toidunõustamisprogrammi-ga Fitlap. Vot nii, tehke järele!

Viivika Nagel,
toimetaja

Reisimõtted Võru-Põlva mentorklubi õppereisilt Lätti

Hea on olla oma kodus – mida aeg edasi, seda parem. Samas on hinges seletamatu kutse jälle minna ja vaadata, mida maailmas tehakse. Huvitav on see, et kui nooremamana tormad kaugemale, siis hiljem naudid kõike seda, mis jääb kodule lähemale ja tekib tunne, et alles nüüd on maailma nähtud.

Mul oli hea võimalus käia märtsi keskel koos Põlvamaa ja Võrumaa ettevõtjate mentorklubiga Läti põhjapiirkonnas ettevõtlusega tutvumas. Reisi eesmärk oli õppida tundma keskkonda, kus ettevõtteid tegutsevad ning näha, kui palju nad oma tegevuses ümbritsevat kaasavad ja koostööd teevad.

Esimesena külastasime ettevõtet nimega Very Berry, mis tegeleb marjakasvatuse ja ümbertöötlemisega. Tegime seal põhjaliku ringkäigu ning loomulikult degusteerisime ja ostisime nende toodangut ka koju kaasa.

Järgmine firma asus kohe Pihva-Riia maantee ääres, selle nimi oli Raunas Cepelis ja tegevusalaks keraamika. Seal oli kohe märgata, et nemad ainult ühe asjaga ei piirdu: meile näidati vana kivipõletuse hoonet, millest oli valmimas uus koht, kus pidusid pidada ja etendusid korraldada.

Edasi suundusime Raunasse. Kõigepealt kohvikusse, siis kirikusse ja seejärel valutuselise eestlasliku tormijooksuga (ikka tasa-targu ja ilma relvata) piiskoplinnuse varemed. Kes oskas läti keelt, sai tutvuda linnuse ajalugu kirjeldavate tahvlitega. Mulle meeldis see, et lätlane ei pinguta üle: kui läti keelt ei oska, siis pilte ja skeeme vaadata ju ikka oskad. Või siis kasutad natuke loogilist mõtlemist ja teiste keelte oskusi ning küsid giidi käest, kui aru ei saa.

Kolmandaks külastasime pereettevõtet SIA Siera Ražotne, see tegeles juustu ja makaronide tootmisega. Peremees rääkis ja näitas, kuidas toimus selitatud või, roheline juustu, juustupallikeste ja värviliste makaronide tootmine. Tema müügitööd oli vahva jälgida: enne, kui said kõik oma soovid lagedale tuua, pakkus ta juba järgmist toodet.

Järgmiseks jõudisime kohta, kus meid ootasid aedikus metsikud hobused ning elajas, nagu giid teda nimetas. Küll üritati bussiaknast loomakeste sugu määrata ja tema üle nalja visata, aga elajaks ta jäigi. Olime jõudnud bioma-japidamisse „Jaun-Ievinas“, kus pakuti lõunasööki, peremees tutvustas majapidamist ja perenaine pakkus

Mentorklubi reisiseltskond SIA Siera Ražotne toodangut mekkimas. Foto: Liilia Raik

degusteerimiseks biotooteid: sukaade, siirupeid ja küdooniamaarmelaade.

Sigulda kõigi oma ahvatlustega ei asu sellest kohast väga kaugel, nii et edasi viiski tee sinna. Sigulda on armas oma mitmekesisusega, vaa- telt ühelt ja teiselt poolt Koiva ürgorgu on imelised, seega võib teda Vidzeme või Liivimaa Šveitsiks nimetada küll. Nostalgilise lapsepõlvemee- nutusena käisime loomulikult köisraudteega üle oru sõitmas.

Tutvusime Sigulda lossi- kompleksiga ning valmistasime õpitoas endile kuulsaid Sigulda kepikesi. Siis sundusime pealinnuse varemetesse, kus vaatasime ühes väikeses ateljees liivakunstniku eten- dust. See oli nii kaunis ja

huvitav, et isegi hingamisteid lummatav liivatolm ei häirinud. Kunstniku ees oli kaks peene liivaga kaetud lauda, nendega kogu etendus käiski. Liivakunstnik oli fantastiline näide sellest, kuidas inimene, tehes seda, mis talle endale meeldib, rõõmustab nii paljusid ja raha käib lihtsalt sellega kaasas.

Meel emotsioonidest tulvil, suundusime hotelli, kus ootas õhtusöök ning koosviibimine saunas. Silmad vajusid kiiresti kinni ja kui need lahti tegin, siis oligi juba aeg ärgata ja edasi reisida.

Teise päeva esimene sihtpunkt oli Ligatne, kus giidil oli plaanis meiega jalutuskäik teha, aga tuisuseks pööranud ilma tõttu ei olnud keegi sellega nõus ja nii piirdusimegi

vaid bussituriga. Väga armas kohake, mille teeb eriliseks vana paberivabriku töölisasula oma huvitava arhitektuuriga. Kahjuks lõpetas mitusada aastat tegutsenud paberivabrik, kus valmistati paberit isegi Vene keisri kantseleile, oma tegevuse. Nüüdseks olevat seal juba palju laiali tassitud või vanarauda sattunud.

Aeg parajaks tehtud, suundusime tutvuma nõukogudeaegse salapunkriga. See polnud muuseum, vaid pigem etendus, kus me kõik olime osatäitjad, aga käsikirja puudus. Nii saime ülevaate endisaegsest julgeolekuobjektist ja tema toimimisest. Ajuti tekkis tunne, et sealt me välja ei pääse, aga õnneks oli meie hulgas „valitsusjuht“, kes oli tänu targale korruptiivsele tegevusele nii osav, et tõi meid ikka välja.

Edasi liikusime Valmierasse, kus alustati põgusa linnatutvustusega ning seejärel suundusime Valmiermuizasse, kus tutvusime sealse õlletööstusega: kõigege, mis puudutab õlle tootmist alates komponentidest ja lõpetades degusteerimisega.

Õlled maitstud, lõunasöök söödud, külakost ostetud, meel rõõmus, oli taas aeg edasi kulgeda. Järgmisena oli kavas Atdzelvieši kanepikas-

vatustalu külastus. Peremees võttis rahva sappa ning andis meile põhjaliku ülevaate kanepist: taimest kuni kõie valmistamiseni. Talus olid alles ehtsad vanad kanepi töötlemise masinad, mida siiani kasutatakse. Selles talus oli armas, et koos tegutses kolm põlvkonda, see tundus nii idülliline.

Nüüd olime teel meie viimasesse ettevõttesse, mis asus Ruhjas ja kus valmistati jäätist. Tegemine oli vana piimavabrikuga, kus kunagi hakati lihtsalt jäätist valmistama ja nüüdseks on neil pakku- duna lai sortiment erinevaid jäiseid maiuseid kuni käsitsi valmistatud jäätisetortideni. Kogunesime degusteerimisruumi, kus üks töötaja rääkis ajaloost, näitas filmi ja andis jäätist maitsta.

Selleks ajaks olime juba üsna väsinud ja ilmselt kiusas ka koduigatsus. Nii jätsime hüvasti meid truult saatnud giidi ja tema kaasaga ning asusime koduteele. Paar tundi sõitu pimedas ja juba paistisidki Võru tuled.

Täna kõiki nende kahe päeva eest, mis aitasid mul jälle natuke rohkem ettevõtjaks saada ja õppida. Olge te tänatud, nii vaeva nägijad kui kaasa rõõmustajad, need olid tõesti ilusad hetked!

Anneli Luisk, Rogosi mõis

Vallad tunnustasid oma tublimatest tublimaid

(Algus 1. lk)

Ta on sõbralik, sportlik ja viisakas noor mees, kelle hobiaid on jalgpall, kalal käimine ja BMW-d ning kes on alati kohal, kui pallimänguks läheb. Germa sobib kandma Haanja valla aasta noore tiitlit, sest on oma viisakuse, sõbralikkuse, ettevõtlikkuse ja kaasamisoskusega eeskujuks teistele küla noortele.

AASTA TEGU – projekt „Rogosi mõisa kujudamine multifunktsionaalseks elava ajaloo, haridus- ja kogukonnakeskuseks“

Projekti tegevusteks eraldas Kultuuriministerium 2014. aasta märtsis Haanja vallale Euroopa Majanduspiirkonna Finantsmehhanismi 2009–2014 programmist „Mõisakoolid – säilitamine läbi kasutamise“ 40 266 eurot. Projekti raames on mõisasse hangitud klaver ning kogukonnateenuste osutamiseks soetatud õunapurustaja ja mahlapress. Töötubades on valminud mõisaaegsed tööriistad, kalapüügivahendid, paat, vanker, regi ning mõisalegendide põhjal on valminud näidend „Sinise Daami meenutused. Ennää inimest!“. Lisaks on valminud vajalikud materjalid mõisa turundamiseks. Projekti on vedanud Sirje Pärnapuu koos oma abilistega.

Sel aastal anti välja ka kaks tänukirja **kultuuri valdkonna pikaajalise toetamise eest:**

Erlend Aedmaa on osalenud oma põhitöö kõrvalt aktiivselt Suure Munamäe vaateorni ürituste korraldamisel. Kõikidel kultuuriüritustel, mis tornis läbi viidud, on Erlend hea seisnud selle eest, et oleks olemas korras helitehnika. Ta on organiseerinud turvalisuse tagamise üritusi, vajadusel korraldanud transpordi ning hoolitsenud selle eest, et kõik logistiliselt hästi sujus. Erlend Aedmaa osaleb aktiivselt ka Haanja Tantsu Mängu Lauu Seltsi ja MTÜ Plani Kotus töös.

Aivar Pärnapuu on tegelenud vabatahtlikuna oma põhitöö kõrvalt kultuuri edenemisega, aidates tehniliselt poolelt kaasa kõikide kultuuri- ja spordiürituste korraldamisel Rogosi mõisas, mõisapargis, Ruusmäe rahvamajas ja staadionil, abistanud transpordi korraldamisel ja turvalisuse tagamisel. Lisaks on Aivar toetanud Ruusmäe Noorteklubi tegevusi, olnud noortele juhendajaks ja nõuandjaks nende ettevõtmistes.

RÕUGE:

ELUTÖÖ PREEMIA – Johan Palu

Võimalik, et kõige rohkem tuntakse Johanit

endise ETV teleoperaatori ja fotograafina. Vaid vähesed teavad, et enne seda, nooruspõlves, oli ta tugev sportlane nii maanteerattal kui ralliauto roolis.

Puidutöö on talle olnud ja on siiani südamelehedane, maja ehitades sai enamuse puutööid endal tehtud. Omaaegse kõrvalhoone ehitas ta ümber külalistemajaks, kus käib külalisi aastaringelt.

Johan on olnud Rõuge vallavolikogu liige ja osalenud volikogu komisjonide töös. Ta mõtleb pidevalt kaasa, kuidas valla elu paremaks muuta, astudes aeg-ajalt vallamajast läbi ja tehes erinevaid ettepanekuid. Johani algatusel ja eestvedamisel toimusid 2012. aasta Eesti maanteeratta grupisõidu meistrivõistlused Rõuge vallas.

Ta pole olnud vallavanem, laevakapten ega lennukipiloot, ei ole juhtinud kooli ega ministeeriumi. Samas on ta kolme lapse isana andnud oma panuse, olles väarikas vabariigi kodanik läbi oma elu tehtud tegevuste. Kodu-kohta patriotismist pakatav, jätkuvalt tegus valakodanik väärrib Rõuge valla elutöö preemiat.

AASTA KOHALIKU ELU EDENDAJA – Annes Oro

Annes on kaalunud kõik Viitina Kuuritsa kalapüügivõistluse kalad selle ürituse algusaegadest. Kui on tarvis abi kodu elektrisüsteemi korrastamisel või jupsib auto aku, on Viitina kandis ikka Anneselt abi saanud. Ta on küla ainus priitahtlik pitsimees ja erinevatel ennetusüritustel on tema tehtud pannkooke söönud väga palju lapsed. Ta käib igal jahipäeval Viitina jahionnis kokkamas ning on alati platsis heakorraldajatel. Annes on näidanud oma näitlemisoskust kohalikes etendustes, laulab meie kõigi rõõmuks Viitina meesansambli. Vahel õhtuti Viitina mõisahoonesse sisse astudeski võib kuulda tema esituses Beethoveni klaveripala „Für Elize“ või tinistab ta sõprade rõõmuks hoopis bändžot, lauldes seejuures: „Kui on tarvis, kui on vaja, Annes aitab kogu aja...“

AASTA KULTUURIELU EDENDAJA – Rõuge rahvamaja

Rõuge rahvamajas tegutseb märkimisväärselt palju tantsu- ja laulukollektiive, kes esindavad Rõuge valda erinevatel üritustel ja pidudel üle Eesti.

Eelmisel aastal astusid Rõuge rahvamaja laul üles mitmed tuntud muusikud, rah-

vast rõõmustasid omanäolised näitused. Siin mõeldakse väga erinevatele vanustele: kevadel toimus valla laste lauluvõistlus „Rõuge ööbik“, koostöös MTÜ Revolutsiooniga alustati üle pika aja taas traditsioonilist mälumängu. Rohkelt kiidusõnu on saanud valla laulu- ja tantsupeod. Rahvamaja rõõmustab ka kohalikke eakaid, korraldades neile ödusaid kokkusaamisi.

Kultuur pole looduslik, ta vajab pidevat hooldamist ja turgutamist, nagu põllukultuurigi. Kui jätta põld harimata, sest eelmisel aastal oli hea saak, siis põld ei andesta. Kui kultuuripõld unarusse jätta, on pärast sama taseme saavutamiseks tarvis kordades enam panustada. On hea meel tõdeda, et Rõuge valla kultuuripõldu künnab tugev ader – rahvamaja.

AASTA HARIDUSELU EDENDAJA – MTÜ Revolutsioon

MTÜ Revolutsioon on omakasupüüdmatult ja aktiivselt tegelenud kogukonnaliikmete teadmiste ja motivatsiooni kasvatamisega, viies läbi hulgaliselt erinevaid projekte, millega on aidatud kaasa ka piirkonna maine parandamisele. Korraldatud on harivaid vestlusõhtuid, koolitusi, õppematku, näitusi, erinevaid töötubasid, ja mälumängu. Vabatahtlikult on appi tõtatud ka Rõuge vallale, aidates näiteks valla kodukohakampaaniat läbi viia või uut arengukava koostada. Eelmise aasta septembris algatas MTÜ Revolutsioon Rõuge-Haanja mõtetalgud. See avalikes huvides tegutsev ühendus on eeskujuks teistele sarnastele ja alustavatele vabariiklastele, toetades koostööd erinevate sektorite ja kodanike vahel.

AASTA SPORTLANE – Ott Kevvai

Ott on tubli noormees, kes on jäänud oma tegemistega silma juba varemgi. Ta pälvis 2007. aastal Rõuge valla aasta tulevikulootuse aunimetuse. Eelmisel aastal sai ta silmapaistvaid tulemusi vabariiklikel ja rahvusvahelistel võistlustel, saavutades 2015. aasta Eesti veoautokrossi meistrivõistlustel GAZ 51/52-klassis Eesti meistri tiitli ja veoautokrossi Balti meistrivõistluste kokkuvõttes esikoha. Samas masinaklassis tuli ta Eesti meistriks ka aastal 2011. Igati kindla käega noormees!

AASTA TULEVIKULOOTUS – Katri Kõva ja Liivika Koobakene

Rõuge Põhikooli 9. klassis õppiv Katri Kõva on kasvanud täisväärtuslikuks noorte esindajaks oma kodukohas. Katri on olnud

aktiivne eestvedaja erinevates Rõuge noorte korraldatud tegevustes ning on noorteklubi noortejuhatare liige. Ta tegutseb juba aastaid Rõuge TV-s, sel hooajal on juba ise nooremate juhendaja. Katri loomuses on olla äärmiselt töökas ning teha palju olulisi ja asjalikke samme mitte tähesära oodates, vaid just muutuste nägemiseks. Ta löi kaasa valla arengukava noorsootöö arendamiste töörühmas, juhides edukalt Rõuge noortevolikogu ja on kooli õpilasesinduse aseesimees.

Juba 2014. aastal viis Katri koos sõpradega ellu rahvusvahelise projekti „Tervislik eluviis“, edendades seeläbi tervislikku mõttelaadi. Praegugi lööb ta kaasa erinevates projektides nii noorteklubis kui koolis.

Ka teine tulevikulootuse tiitli saaja Liivika Koobakene on noor inimene, kes paistab silma erakordselt suure valmisolekuga panustada enda mõtete ja tegudega oma kodukoha arengusse, viies oma mõtted kindlalt ellu.

Liivika on Rõuge noorteklubi juhatare noorteesinduses ning ta osaleb aktiivselt noortevolikogu töös aseesimehena. Ta osaleb kohaliku meediakanali Rõuge TV töös juhendajana, kuulub Rõuge kodutütarde rühma. On erinevate kohalike ja rahvusvaheliste noorteprojektide looja ja elluviija, tegutseb aktiivselt ka Võru Gümnaasiumis. Lisaks on ta osalenud Rõuge valla arengukava koostamise huvihariduse töörühmas, käib kitarrimängu õppimas ja laulab Rõuge segakooris.

AASTA TEGU – Treeningpäevad Rõuges

Vahel piisab vähesest, et teha suuri asju, rputada kogukonda värske ja ülevoolava entusiasmiga. Just sellega sai hakkama grupp tütarlapsi, kes korraldasid eelmise aasta märtsikuus esmakordselt Rõuges ja kogu Võrumaal treeningpäeva, kus osales ligi 200 treenijat. Novembris toimunud teisel treeningpäeval oldi kohal juba seitsme tuntud treeneriga ja erinevad treeningud toimusid lausa kolmes saalis korraga. Kolmas treeningpäev on kavas juba käesoleval aastal.

Vahva sündmuse peakorraldaja Sandra Raju on tõeline Rõuge patrioot ja toonud oma kodukohale palju tähelepanu ning tuntuks. Oma maailmavallutuste ja tegevuste käigus pole Sandra kunagi unustanud, kust ta pärit on. Intervjuudes raadios ja teles on ta alati osavalt sisse toonud Rõuge näiteid, olles nii ka meie piirkonna turundajaks pealinnas.

Kultuurielu saabki edendada vaid kogu südamest. Aga nalja peab ka saama!

Rõuge Rahvamaja tunnistati 2015. aasta Rõuge valla kultuurielu edendajaks. Käisin nende juures uurimas, mida nad saadud tunnustusest ise arvavad. Rõuge rahvamaja kollektiiv on väike, koosnes kolmest kangest ja lõbusast naisest: valla kultuurijuht Riina Kõõts hoiab kogu kaadervärki ohjes, Ive Ruusamäe on kunstiline juht ning Liina Eller on neile tõhusaks toeks ja taustajõuks, olgu siis tarvis kaunistada, kasida või valmistada, kooki lõigata või jooki valada.

Võiks arvata, et kolme inimest on üsna lihtne ühe laua taha istuma saada, kuid võta näpust! Kui oleme kokkulepitud ajal kohale jõudnud, siis kulub veel oma 20 minutit enne, kui saab päriselt juttu ajama asuda: küll on tarvis tegeleda töömeestega, küll telefonis ühe suvise teatrietenduse aja kokkuleppimisega, küll juhuslike sisseastujatega. Võib öelda, et rahvamajas elu käib.

Paar päeva tagasi oli just toimunud teine pidu koos mänguga sarjast „Rõuge rõõm ei raue!“ millega tähistatakse valla juubeliaastat. Kõik kolm ütlevad, et jäid õhtuga väga rahule: rahvast oli rohkelt, Rõuge-mäng õnnes-

tus hästi ja oli ääretult lõbus, bänd tõmbas peo hästi käima ning hoidis lavaesise tantsijaid täis kuni peo viimaste minutiteni. Ive mainib, et on juba üsna tavaliseks saanud, et esinejad kiidavad meie saali hubasust ja akustikat taevani, nii ka seekord. Sellega tuleb tööpoolest nõustuda, olgugi, et tegelikult on ilmselt paljude rõugelaste südames juba pikemat aega soov uue ma ja ilusama rahvamaja järele.

Õnneks suudavad tublid naised maja rohketest puudustest üle olla ning selle eakuses isegi rohkelt positiivset leida: maja on armas ja mõnusa auraga, saal hea kõlaga. Ja näiteks kõik need kümnend naelad, mis seintesse on löödud, kannavad väga kindlat otstarvet, kinnitatakse mulle tõsiselt. Aga seest soojem ja väljast ilusam võiks rahvamaja küll olla. Riina lausub, et kui sisu loomisega saab naistekamp hästi hakkama ja vajadusel püsib ka värvipott väiksemateks remonditöödeks peos, siis maja põhjalikumat ümberehitust nad oma jõududega välja ei vea.

Riina meenutab, et kui ta ise siin veel mitte töötades, nii umbes 1990. aastate alguses, siin esimest korda

Rõuge rahvamaja väike, aga tragi kollektiiv vabariigi aastapäevale pühendatud vastuvõtul Rõuge rahvamajas. Vasakult: Liina Eller, Ive Ruusamäe, Riina Kõõts. Foto: Martin Mark

laulmas käis, siis oli ta kohe võlutud sellest armsast madalast saalist. Seda kummalisem tundus talle hiljem siia tööle asudes, kuidas paljud kohalikud rahvamaja ja eriti sinest saali laudaga võrdlesid.

1998. aastal asus Riina siin päriselt tööle. Meenutab, et kui ta koos tollase vallavanema Mati Kõivuga esimest korda majaga tutvuma tuli, siis võttis teda vastu igitoimikas Aini, kollased kummikindad käes. Aini (Makke) toimetas rahvamajas veel kuni eelmise aasta sügiseni ja tegi kõike seda, mida Liina praegu, seega on ka tema roll valla kultuurielu edendamise ja aunimetuse saamise juures

väga suur.

Juttu tiitli juurde tagasi juhtides uurin, mis nad ise arvavad, miks rahvamaja just sel aastal väljavalituks osutus – on nad ju kogu aeg sama tragil ja tõhusalt tegutsenud. Naised arvavad, et ju siis tundus nüüd aeg õige. Eks rahvamaja tööd ole kogu aeg tunnustatud ja kiidetud, seni polnud seda lihtsalt veel ametlikult „vormistatud“.

Siiski hakkab meile kõigile ridamisi meenuma asju, mis eelmisel aastal tavalisest enam ja silmapaistvamalt tehtud said. Näiteks toimus 2015. aasta kevadel Rõuges vabariiklik meestelaulu päev. See mööda Eestit rändav

üritus tõi siia üheks päevaks kokku terve hulga meesansambleid. Osalejad tunnustasid Rõuge rahvamaja ja neil abis olnud Viitina laulumehi hästi sujunud päeva eest ning ka korraldajad ise jäid väga rahule.

Teine möödunud aastast hästi meelde jäänud ja eriline sündmus oli laste lauluvõistlus „Rõuge ööbik“, kus osalesid kümnend kohalikud laululapsed. Eriliseks tegi lauluvõistluse see, et lauljaid saatis täiskooresseis bänd ja veel erilisem oli see, et bänd koosnes vaid selleks võistluseks kokku kutsutud kohalikest pillimeestest. Sellest kõigest tuli välja üks imeilus ja heal tasemel laulu täis kontsert.

2015. aastal toimus järjekorras juba kümnes Rõuge valla tantsu- ja laulupidu, kus osalesid traditsiooniliselt kõik meie valla kollektiivid nii lasteaiast, koolist kui rahvamajast. Oli väga ilus ja meeldejääv pidu, nüüd oodatakse juba järgmist. Rõuges toimus aasta jooksul palju kvaliteetseid kontserte, sobivat kultuurilist meelelahutust pakuti väga erinevale publikule.

Riina, Ive ja Liina ütlevad, et panevad alati igasse korraldatavasse üritusse kogu oma

hinge ning loodavad, et seda on ka näha. Ülepeakaela ei tehta midagi ja olgu kui pikaajalise traditsiooniga üritus tahes, ilma eelneva ärevuse ja pabinata hakkama ei saada.

Küsin veel, kas naised siin isekeskis toimetades vahepeal ka meeste otsustavast sõnast, loogikast või tugevatest töökätest puudust tunnevad. Loomulikult kuulen, et mitte eriti, sest nad on ju ise nii ilmatuma targad. Ive ütleb naerdes, et tema arvates tuntakse rahvamajas meestest ikka väga puudust: segakoori oleks hädasti meeste hääli tarvis, aga neid vist valla palgale võtta ei õnnestu. Pisut tõsisemaks muutudes öeldakse, et aegade jooksul on majas ju mehi tööl olnud küll ning see oli tegelikult väga hea. Õnneks on praegu olemas nii valla töömehed kui ka segakoori ja tantsurühma „Käsi käes“ mehed, keda vajadusel rakendada. Riina seletab seda nii, et kellel parajasti lava või toole-laudu tarvis on või kellele need ette jäävad, see neid tassib.

Naised kiidavad veel omavahelist head klappi ja mõtete lugemise oskust, mis laseb teinekord nii mõnegi lause jao juttu kokku hoida.

(Järgneb 4. lk)

Lugu sellest, kuidas Rõuge kolhoos „Kommunist“ käis 1. mai paraadil

Rõuges oli vene ajal kolhoos „Kommunist“. Ühel kevadel oli kolhoosi esimees Endel Haidak haiglas oma tervist parandamas. Kuna mina olin aseesimees ja zootehnik ühes isikus, siis tuli mul teda asendada.

Enne maiparaadi kutsuti kõik kolhoosiesimehed kokku ja rajooni täitevkomitee esimees Tasane andis teada, et kõik kolhoosid ja ka üksikud sovhoosid peavad paraadist osa võtma. Paraadist osa võtmine olevat partei käsk ja proovigu keegi seda eirata!

Koju jõudes rääkis brigadiridele, et tuleb paraadist osa võtta. Kõik vaidlesid mulle vastu peale agronoom Heino Jeedase, kes ütles, et käime ära. Kuna GAZ-51 oli koos autojuht Osvald Kimaskiga Leningradis rahva käsutuses kolhoosile raha teenimas, siis tuli sõita suure ZIZiga. Rääkis sellest ZIZi juhi Hillar Koppeliga, aga ta hakkas kohe vastu vaidlema ja ütles, et tema sinna lollu mängima ei lähe. Võtku me tema auto ja sõitku, tal endal on maja ehitamise

juures tööd küllaga. Hillarile tuli meelde, et minu vend Valdeko on Võrus bussijuht ning tema võiks olla see, kes paraadil autot juhib. Nii me tegimegi ja hakkasime kogu seda asja Heino Jeedasega korraldama. Rõuge rahvama-just saime pikad pingid, tegime autokastile kõrgendused ja panime peale redeli, mida mööda üles ronida.

Auto ette lasime teha suure punasest riidest loosungi „Elagu 1. mai. Kolhoos Kommunist“. Asi oli küps ja sõit võis alata. Ronisime kolmekesi – mina, Heino ja minu vend Valdeko – auto kabiini ja sõit Võru poole läks lahti. Muretsemin küll, et kuidas see toimib – meil pole auto kastis mitte kedagi. Heino vaatas mulle otsa ja lausus: „No vaata, mis edasi saab!“

Kui olime jõudnud Suvorovi kohale, siis vaatasime, et rahvast tuleb majadest välja ja kõik liiguvad linna poole. Heino käskis auto peatada ning läks välja inimestega midagi rääkima. Ja vaata imet: rahvas hakkas auto kasti ronima. Neid sai nii palju,

et osa inimesi istus teiste lausa sülle. Lastel olid käes punased lipukesed ja nad lehvitasid nendega. Kui tribüüni ligi jõudsim, siis rajooni täitevkomitee esimees hüüdis: „Ja nüüd tuleb tribüüni eest läbi kolhoos „Kommunist“, auto kast rahvast tulvil! Hurra!“ Kõik tribüünil seisjad plaksutasid, rahvas auto kasti hõiskas kaasa.

Pärast seda nappi etteastet sõitsime keldripoe ette, peatusime ja rahvas hakkas auto pealt maha ronima. Neile, kes olid auto peal (mis tähendas, et nad olid paraadist osa võtnud), oli kaupluse minetuks roheline tee. Miilits jälgis väga teraselt, et keegi teine sinna ei pääseks. Iga paraadil osalenu sai kilo suhkrut, meie saime ka oma jao kätte. Pärast poes käimist ei tulnudki enam kõik inimesed auto peale, aga nende-

ga, kes tulid, sõitsime kodu poole tagasi. Suvorovi kandis peatasime auto ja lubasime neil lahkuda. Nemat tänasid meid ja meie neid, koju sõitsime juba lauluga.

Mõne päeva pärast oli Võrus kolhoosiesimeeste koosolek. Täitevkomitee esimees Tasane sõimas läbi kõik, kes paraadist osa ei võtnud. Mõned proovisid talle küll vastu ajada, kuid sellest ei tulnud muud kui äge sõnastõda, mille võitis loomulikult Tasane. Need, kes paraadist osa võtsid, said muidugi ainult kiidusõnu, nii ka meie. Märjiti ära, et noor kolhoosiesimees ajas asja korda nii, et ainult imesta, aga need, kes osa ei võtnud, saavad oma karistuse.

Selline oli meie kolhoosi eesrindlik osavõtt paraadist – päris meeldejääd!

Heldur Lüütsepp

Aardejahi peakorraldaja Kerli Pärnapuu selleaastast aardejahti sisse juhatamas. Foto: Ruusmäe noorteklubi

Aardejaht Rogosi mõisas

Traditsiooniks saanud Rogosi mõisa aardejahi korraldamise mõte tekkis Ruusmäe noorteklubi liikmete ühel kokkusaamisel 2008. aastal. Mõte sai kohe teoks ning selle aasta 30. aprillil toimus sportlik orienteerumis- ja nuputamismäng juba seitsmendat korda. Nagu ikka, oli see kohalike hulgas väga menukas ja aaret olid tulnud otsima kümned lapsed, noored ja täiskasvanud.

Kust aardejahi idee alguse sai? Omal ajal osalesid paljud noorteklubi liikmed aastaid noorte näiteringis ja nii mõneski näitetükis oli läbivaks teemaks just kullapaja otsimine. Tagantjärele võib arvata, et ehk sealt siis hakkaski idanema mõte päriselt või mänguliselt Rogosi mõisas aardeid otsida.

Tegu pole pelgalt meeletahutusega, korraldatava mängu peaideeks on sportliku ja mängulise tegevuse kaudu mõisa, paikkonna ajaloo, ini-

meste, toimunud sündmuste teadvustamine. Peamurdmist on küllaga nii korraldajatel ülesannete väljamõtlemisel kui osalejatel ülesannete lahendamisel. Osalemas käivad neljaliikmelised võistkonnad ja arvestus käib kahes vanusegrupis. Igal võistkonnal tuleb lahendada 10–12 ülesannet, liikuda (soovitavalt joostes) järgmisse punkti ning lõpuks leida aardekirist. Kokku läbitakse selleks vähemalt viis kilomeetrit. Mängul osalemine pole mõeldud vaid kohalikele, ka kõik teised on alati teretulnud. Võorastelt nõuab see vaid palju põhjalikumalt eelnevat mõisa ajaloo, inimeste ja paikkonnaga tutvumist.

Mängu korraldamisega tegeleb traditsiooniliselt Ruusmäe noorteklubi juhatus, paaril aastal on oma panuse andnud ka abilised praktikatöö raames.

Sirje Pärnapuu, Haanja valla kultuurijuht

Kultuurielu saabki edendada vaid kogu südamest. Aga nalja peab ka saama!

(Algus 3. lk)

Palju asju tuleb omavahel arutada kirja teel, sest Ivet töötab osa ajast ka koolis ja pole alati rahvamaajas kohal.

Sedasi lõbusasti lobisedes on kaks tundi möödunud ja räägitud on palju rohkem kui siia kirja sai. Küsin veel,

kui palju nad Rõuge kultuurielu edendas oma maitset ja südame häält kuulavad ning kui palju tuleb üldsuse tahtele alluda. Saan vastuse, et kõik, mida tehakse, klapib oma maitse ja eelistustega, nii et töö valmistab ikka ja jälle rõõmu, isegi vahepealset tüütud paberitööd ei riku

Kuhu minna ja mida teha sel suvel?

Kuigi valdade ürituste kalendrid täienevad pidevalt ning lõplikuks ei saa neid vist kunagi pidada, toome teieni suuremad suveüritused, mis juba praegu paika on pandud:

- 14. mai** – muuseumiöö Suurel Munamäel ja Rogosi mõisas
- 20. mai** – Rõuge valla XI laulu- ja tantsupidu Viitina Järvesaarel
- 29. mai** – Sandisuu Ummamuudu Külälal
- 1. juuni** – Getter Jaani kontsert Suurel Munamäel
- 11. juuni** – Eesti maastikurattasari VII etapp 18. Rõuge rattamaraton
- 12. juuni** – Rattapäev Rõuge pargis
- 18. juuni** – Rõuge valla jaanipidu Sännas Sikalaanõ külas
- 22. juuni** – jaanipidu ansamblitega K.O.I ja Tänatehtu Rogosi mõisa pargis
- 23. juuni** – Püssa küla jaanipäev Püssa külaplatsil
- 24. juuni** – käsitsi heinaniitmisevõistlus Plaani külas
- 24. juuni** – Viitina jaanisimman Viitina Järvesaarel
- 25. juuni** – Pärlijõe Tõukerattamaraton
- 2. juuli** – külustusmängu Unustatud mõisad 1. päev, The Ilves Sisters'i kontsert Rogosi mõisas
- 2. juuli** – Rõuge Veepidu ja Paadiralli
- 3. juuli** – Rõuge Trail Run ja Võrumaa jooksusari V etapp Rõuge Kuue Järve Jooks
- 8. juuli** – Tallinna Muusikakooli kandleansambli ja Pillipiigade kontsert Rogosi mõisas
- 10. juuli** – Suure Munamäe vaatetorni 77. sünnipäev
- 15.–17. juuli** – Mägiratturite mitmepäevasõit X Tour de Rõuge
- 16. juuli** – Rõuge valla spordipäev
- 16.–17. juuli** – Poola kultuuripäevad Rogosi mõisas, külustusmängu Unustatud mõisad 2. ja 3. päev
- 17. juuli** – võrkpallipäev Ruusmäe kooli staadionil
- 20. juuli** – Võrumaa MV jalgrattakrossis Rõuge Ööbikuorus
- 23. juuli** – Kalapüügivõistlus Viitina Kuurits
- 23. juuli** – Vana Baskini Teater Suurel Munamäel
- 30. juuli** – külustusmängu Unustatud mõisad 4. päev, teatripäev Rogosi mõisas
- 30. juuli** – Rõuge Priihtahtlike Pritsimeeste Käräja Rõuge pargis
- 31. juuli** – külustusmängu Unustatud mõisad 5. päev, Alen Veziko mõisakontsert Rogosis
- 30. juuli** – Corelli Consort kontsert Sännas Kultuurimõisas
- 3. august** – Lenna Kuurma ja Koit Toome akustiline kontsert Ööbikuoru Villas
- 5.–7. august** – Metameditsiini suvepäevad Sännas Kultuurimõisas
- 5. august** – Saku puhkpilliorkestri ja rahvatantsurühma kontsert Rogosi mõisas
- 6. august** – Päikeseloojangu kontsert Suurel Munamäel
- 9. august** – Jaan Tätte (senior) kontsert Suurel Munamäel
- 11.–14. august** – Haanjamaa suitsusauna nädal
- 12.–13. august** – KaraokeFest 2016 Ööbikuoru laululaval
- 13. august** – Meie Liigume III Rõuge triatlon ja II Rõuge avaveeujumine Rõuge Suurjärve ääres
- 14. august** – Suvõtärõ Suurel Munamäel
- 13. august** – külustusmängu Unustatud mõisad 6. päev Rogosi mõisas
- 19. august** – Punnvõrre makketoosuvõistlus Sännas
- 20. august** – Rõuge valla külade päev Kokomäe külas
- 21. august** – Rõuge valla meistrivõistlused rannavolles
- 21. august** – BOCCIA võistkondlikud karikavõistlused Rõuge Ööbikuorus
- 28. august** – Sandisuu Ummamuudu Külälal
- juuli–august – Rõuge valla suvevollesari erinevates paikades
- 9. september** – II Suure Munamäe öötrepijooks
- 11. september** – Rogosi mõisa sügislaul

Jälgige jooksvalt lisanduvaid sündmusi valdade kalendrites meie kodulehtedel!

Viivika Nagel, toimetaja

Õnne igast kevadilmast,
õnne igast öiesilmast.
Palju õnne elust endast,
kui ka aeg nii kiirelt lendab!

ÕNNITLEME!

APRILL

Aksel Valge	Rõuge	19.04	95
Armanda Reiljan	Rõuge	27.04	92
Helju Trumm	Haanja	12.04	85
Raivo Sild	Rõuge	17.04	80
Elvi Kasak	Rõuge	13.04	75
Viiu Kõiv	Rõuge	15.04	75
Evi Trolla	Rõuge	16.04	75
Eevi Jõemets	Rõuge	25.04	75
Eldur Lett	Haanja	30.04	75
Helbe-Liis Mölder	Haanja	06.04	70

MAI

Voldemar Vumba	Rõuge	28.05	95
Salme Pettai	Rõuge	6.05	91
Laine Viira	Rõuge	4.05	80
Lehte Sookask	Rõuge	2.05	75
Koidula Ladva	Rõuge	3.05	75
Ülo Luha	Rõuge	30.05	75
Volli Kelner	Rõuge	19.05	70

JUUNI

Armilde-Marie Reisenbuk	Rõuge	1.06	93
Eha Voitka	Rõuge	21.06	93
Juta Reiljan	Rõuge	7.06	90
Maimu Helstein	Rõuge	6.06	85
Lea Orgla	Rõuge	3.06	80
Jaani Palm	Rõuge	8.06	75
Eevi Kanep	Rõuge	20.06	75
Vello Orav	Rõuge	4.06	70